

SOCIETATEA CIVILA DIN ROMANIA SI FONDURILE STRUCTURALE

Guvernul Romaniei se gaseste in plin proces de elaborare si pregatire a implementarii programelor care vor fi finantate din Fondurilor Structurale si de Coeziune ale Uniunii Europene in perioada 2007-2013. Guvernul admite că are nevoie de proiecte eligibile și cu impact pentru a putea absorbi fondurile ce vor fi alocate României.

Regulamentele comunitare privind managementul Fondurilor Structurale si de Coeziune 2007-2013 prevad principiul parteneriatului cu partenerii sociali, societatea civila, organizatiile neguvernamentale in programarea, implementarea și monitorizarea utilizării fondurilor structurale.

Fără o identificare corectă și realistă a problemelor din teritoriu și fără o consultare reală a tuturor partenerilor sociali, inclusiv organizațiile neguvernamentale acest lucru rămâne un deziderat de neatins. Până în prezent, organizațiile neguvernamentale nu au fost implicate decât sporadic în procesul de planificare și riscă să fie excluse din procesele de programare, implementare și monitorizare a proiectelor finanțate din fonduri europene. Planul Național de Dezvoltare (PND), document finalizat in decembrie 2005 nu face nici o referire la organizații neguvernamentale și societatea civilă și nu propune nici o acțiune pentru consolidarea sectorului neguvernamental și a parteneriatului dintre guvern și societatea civilă, ignorând astfel recomandările Comisiei Europene.

Insuficienta implicare a partenerilor sociali în planificarea, implementarea și monitorizarea proiectelor de dezvoltare va diminua semnificativ capacitatea de absorbție a fondurilor europene și va amenința însăși existența acestui important partener social - societatea civilă. În plus, se va reduce drastic transparenta folosirii fondurilor UE, expunând întregul proces neregularităților și fraudelor.

In cadrul asistentei de pre-aderare societatea civila din Romania a beneficiat in perioada 1994-2005 de programe anuale pentru dezvoltarea societatii civile si de programe de finantare pentru ONG active in domenii critice pentru tranzitia Romaniei la o societate democratica, in care se asigura domnia legii si justitia sociala: democratie, drepturile omului, servicii sociale (Phare Access), integrare europeana (Phare Europa). Bugetele acestor programe au fost semnificative intre 1 si 10 milioane Euro annual), reprezentand intre 0.5%- 5% din bugetul alocat Romaniei de UE anual. Capacitatea de absorptie a organizatiilor neguvernamentale este incontestabila – programele inregistrand sute, mii de proiecte care solicita finantare.

Exista riscul ca ONGurile din Romania sa dispara din lipsa de resurse accesul lor la fondurile structurale fiind periclitat:

- Planul National de Dezvoltare 2007- 013 nu prevede masuri semnificative in domeniile de actiune ale societatii civile – democratie, stat de drept, participarea cetatenilor la buna guvernare local si nationala, justitie si incluziune sociala.
- Programele Operationale in forma in care au fost elaborate pana in prezent nu prevad masuri in sprijinul societatii civile

- Resursele financiare alocate de guvernul Romaniei si administratiile locale la care ONG pot avea acces sunt insuficiente – ele se rezuma in prezent la prevederea 2% din Codul Fiscal (contribuabilii persoane fizice au posibilitatea sa directioneze 2% din impozitul pe venit catre o entitate nonprofit infiintata conform ordonantei 26/2000 cu privire la asociatii si fundatii) si la posibilitatea organizatiilor prestatoare de service sociale de a primi o subventie pentru beneficiarii acestor servicii conform Legii 34/1998.
- Cerintele de co-finantare nu au fost elaborate pana in prezent, dar aplicarea principiului: reprezinta deja un obstacol in calea accesului ONG la aceste resurse dat fiind ca ele nu au posibilitatea accesarii unor credite si nici a dezvoltarii unor resurse financiare colaterale care sa fie folosite pentru co-finantare.

Organizațiile neguvernamentale semnatare ale acestei scrisori s-au constituit într-un grup de inițiativă care își propune să:

- elaboreze și propună programe operaționale destinate societății civile și buneii guvernări pentru a fi finanțate din Fondul Social European conform prevederilor regulamentului cadru pentru acest fond.
- identifice împreună cu reprezentanții Ministerului Finanțelor Publice instrumente de cofinanțare națională a proiectelor ai căror aplicanți sunt organizațiile neguvernamentale,
- evalueze impreuna cu Autoritatea de Management a Cadrului de Sprijin Comunitar fezabilitatea finanțării sub forma de granturi globale al căror management să fie delegat către organisme ale societății civile (global grants) după modele similare existente in tari membre UE (Republica Ceha).
- solicite Președintelui Comitetului Interinstituțional pentru elaborarea PND (CIP), și miniștrilor responsabili cu coordonarea autorităților de management implicarea consultarea organizațiilor neguvernamentale în elaborarea, implementarea și monitorizarea programelor operaționale.
- solicite Ministerului Finanțelor Publice, Autoritatea de Management pentru Cadrul de Sprijin Comunitar transpunerea prevederilor Regulamentului Parlamentului si Consiliului European pentru Fondul Social European în conformitate cu articolul 5 Buna guvernare si Parteneriat aliniatele 3 și 4 și alocarea a 2% din resursele prevăzute pentru Fondurile Structurale Europene pentru activități de dezvoltare a capacităților pentru partenerii sociali.
- promoveze măsuri suplimentare în favoarea incluziunii sociale, sprijin pentru serviciile sociale care favorizează integrarea pe piața muncii a grupurilor marginalizate, economia sociala in care sectorul neguvernamental este un actor important in conformitate cu art 3, aliniatul 1 c, para (i)

Atasat va transmitem primele propuneri ale grupului de lucru.

COMENTARII SI PROPUNERI DIN PARTEA GRUPULUI DE LUCRU AL ONG

Problema 1

Cu exceptia domeniului dezvoltarii rurale, Guvernul nu respecta regulamentele fondurilor structurale care prevad explicit principiul parteneriatului, inclusiv cu societatea civila, cu organizatiile neguvernamentale si principiul participarii si axa institutionala a proportionalitatii prevazute in Programul de Guvernare 2005-2008.

In consecinta Planul Național de Dezvoltare (PND), document finalizat in decembrie 2005 nu face nici o referire la organizații neguvernamentale și societatea civilă și nu propune nici o acțiune pentru consolidarea sectorului neguvernamental și a parteneriatului dintre guvern și societatea civilă, ignorând astfel recomandările Comisiei Europene (Prevederile generale pentru Fondul European de Dezvoltare Regionala, Fondul Social European si Fondul de Coeziune, SEC924).

PRINCIPIUL PARTENERIATULUI IN REGULAMENTELE CADRU ALE FONDURILOR EUROPENE

Reglementarea Consiliului European – prevederi generale pentru Fondul European de Dezvoltare Regionala, Fondul Social European si Fondul de Coeziune

Articolul 10 – Parteneriatul

Aliniatul 1

... Statul Membru organizeaza, in concordanta cu regulile si practicile nationale, un parteneriat cu autoritatile si institutiile pe care le desemneaza:

- autoritatile publice competente la nivel regional, local, urban si altele
- partenerii economici si sociali
- orice alt organism reprezentand societatea civila, partenerii, organizatiile neguvernamentale, si organisme responsabile cu promovarea egalitatii intre barbati si femei

Aliniatul 2

... Parteneriatul va avea ca obiect atat pregatirea si monitorizarea cadrului de sprijin comunitar cat si pregatirea, implementarea, monitorizarea si evaluarea programelor operationale.

Reglementarea Parlamentului si Consiliului European cu privire la Fondul Social European

Articolul 5,

Aliniatul 2

Statele Membre si autoritatile de management ale fiecarui program operational vor asigura implicarea partenerilor sociali si consultarea adecvata a actorilor interesati din sectorul neguvernamental la nivelul teritorial adecvat in programarea, implementare si monitorizarea sprijinului din Fondul Social European.

Aliniatul 3 para 2

Sub Obiectivul Convergența cel puțin 2% din resursele FSE vor fi alocate pentru dezvoltarea capacității și activități realizate în comun de partenerii sociali, în special în ceea ce privește adaptabilitatea lucrătorilor și întreprinderilor.

Aliniatul 4

Autoritatea de management a fiecărui program operațional va încuraja participarea și accesul adecvat al organizațiilor neguvernamentale la activitățile finanțate, cu precădere în domeniile incluziunii sociale și ale egalității între bărbați și femei.

Un aspect deosebit de important al capacității administrative în domeniul programării este ca activitatea realizată să se desfășoare într-un *cadru deschis*, atât la nivelul instituției coordonatoare cât și prin folosirea unui cadru partenerial extins. *Folosirea unui cadru partenerial extins* este o condiție esențială pentru desfășurarea activității de programare, reprezentând totodată și una dintre cerințele obligatorii pentru programarea Fondurilor Structurale și de Coeziune. Referitor la organizarea cadrului partenerial, se constată că numai 50% dintre Autoritățile de Management folosesc în prezent structuri parteneriale extinse, celelalte fiind într-un stadiu relativ avansat de pregătire a acestor structuri.¹

Programul de guvernare 2005 -2008 prevede că Guvernul va respecta principiul participării și că va avea ca axă instituțională proporționalitatea.

“Principiul participării = Calitatea și legitimitatea politicilor publice se vor asigura prin consultarea și participarea reprezentanților comunității de afaceri și societății civile în faza de concepție, elaborare și implementare a politicilor publice.

Aplicarea principiilor guvernării va avea ca una din axele instituționale **proporționalitatea** între puterea deținută de guvernul central cu privire la dreptul de reglementare și implementare a politicilor și puterea deținută de autoritățile locale, societatea civilă ori sectorul privat. Guvernul și-a propus de asemenea reducerea costurilor integrării europene, nu numai prin gestionarea eficientă și transparentă a fondurilor interne și externe dar și prin preluarea corectă a prevederilor din *acquis*-ul comunitar și prin diminuarea birocrăției și a corupției din sistemele de alocare a fondurilor.”

Până în prezent, organizațiile neguvernamentale nu au fost implicate decât sporadic în procesul de planificare și riscă să fie excluse din procesele de programare, implementare și monitorizare a proiectelor finanțate din fonduri europene.

Propunere

Introducerea unor mecanisme concrete de participare a societății civile, a organizațiilor neguvernamentale în comitetele de elaborare, monitorizare și evaluare a Planului Național

¹ ANALIZA CAPACITĂȚII DE ABSORBȚIE A FONDURILOR COMUNITARE ÎN ROMÂNIA
Institutul European din România – Studii de impact III Noiembrie 2005

de Dezvoltare si a Programelor Operationale, dupa modelul mecanismelor folosite de Autoritatea de Management pentru Dezvoltare Rurala si in conformitate cu regulamentele comunitare in domeniu.

Extras din Regulament de organizare și funcționare a COMITETULUI NAȚIONAL STRATEGIC PENTRU DEZVOLTARE RURALĂ constituit pentru analizarea și avizarea Planului Național Strategic (PNS) și a Planului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) pentru perioada 2007 - 2013

Sectiunea I Prevederi generale Articolul 1

- (1) Comitetul Național Strategic pentru Dezvoltare Rurală, denumit în continuare “Comitetul”, asigură elaborarea Planului Național Strategic (PNS) și a Planului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) pentru perioada 2007-2013, în conformitate cu prevederile Regulamentului Consiliului (EC) nr.1698/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat de Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), în concordanță cu strategia națională de dezvoltare și cu programele de dezvoltare naționale și a celor din alte fonduri comunitare.
- (2) Componenta Comitetului a fost stabilită prin Memorandumul aprobat în ședința de Guvern din 17 martie 2005 cu tema: Propunere privind constituirea grupului de lucru interministerial pentru elaborarea strategiei de dezvoltare rurală - adresa SGG nr. 226 din 31 martie 2005.
- (3) La reuniunile Comitetului vor fi invitați să participe, în funcție de specificul temelor puse în discuție și reprezentanții organizațiilor nonguvernamentale agricole și forestiere reprezentative, precum și ai instituțiilor de cercetare și învățământ superior din domeniile: agricol, silvic, dezvoltare rurală, amenajarea teritoriului, protecția mediului.
- (4) Regulamentul de organizare și funcționare al Comitetului este adoptat în cadrul primei reuniuni a Comitetului.

Sectiunea II Structura Comitetului Articolul 2

- (4) În prima reuniune a Comitetului se va supune aprobării completarea componenței acestuia cu reprezentanți ai organizațiilor nonguvernamentale agricole și forestiere reprezentative, prezentați în anexa nr. 2, care au rol consultativ.

Problema 2 – Excluderea domeniilor de activitate ONG din domeniile eligibile pentru programele operationale

Deși formal și oficial Autoritatea de Management pentru Cadrul de Sprijin Comunitar din Ministerul Finanțelor are în vedere includerea ONGurilor ca beneficiari eligibili pentru toate programele operationale pe care diversele Autorități de Management le proiectează în prezent, în fapt aceste programe nu reflectă domeniile de expertiză în care ONG se manifestă cu precădere, domenii în care societatea românească are nevoie încă de progrese considerabile: buna guvernare, democrația participativă din România, rețelele de servicii de sprijin pentru grupurile marginalizate/ excluse social.

Reglementarea cadru a Parlamentului și Consiliului European cu privire la Fondul Social European prevede ca FSE va acorda o importanță deosebită bunei guvernări și cooperării cu partenerii sociali care vor fi sprijiniți să deruleze activități comune în domeniile în care pot juca un rol decisiv. În concordanță cu strategia Lisabona se prevede ca FSE să sprijine elaborarea și implementarea unor politici eficiente pentru creșterea economică și generarea de locuri de muncă la toate nivelele administrației prin implicarea /cu participarea tuturor actorilor interesați.

Memorandumul pentru Incluziune Socială semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană în iunie 2005 prevede următoarele direcții de acțiune:

1. Dezvoltarea culturii participării și creșterea capacității de dialog între structurile publice, și între acestea, ONG-uri și alți actori comunitari.
2. Dezvoltarea, prin parteneriat cu întreaga comunitate și prin colaborare cu ONG-urile, de noi servicii de asistență socială adresate unor categorii de persoane defavorizate.
3. Construcția instituțională a sistemului de protecție și incluziune socială care presupun:
 - Creșterea capacității de planificare strategică la nivel național și local;
 - Creșterea coordonării la nivel național a dezvoltării sistemului instituțional și a implementării politicilor sociale;
 - Creșterea și utilizarea mai eficientă la nivel central și local a finanțării pe programe sociale.

Insuficiența resurselor private și publice pentru societatea civilă în România pun în pericol existența și funcționarea sa în perioada de după aderarea României la UE. Acest fapt va avea un impact negativ asupra bunei guvernări și democrației participative din România, precum și a rețelei de servicii de sprijin pentru grupurile marginalizate/ excluse social.

PND și POS DRU nu identifică rolul și contribuția actuală și viitoare a societății civile, a organizațiilor neguvernamentale în domeniul incluziunii sociale și bunei guvernări.

Propuneri:

1. Includerea domeniilor de buna guvernare, democrație participativă și incluziune socială în programele operationale corespunzătoare (mai multe sugestii pentru aceste programe în documentele anexate)

2. Realizarea unui program operational pentru societatea civila care va fi finantat din Fondul Social European avand ca obiective majore:

- Dezvoltarea economiei sociale
- Dezvoltarea serviciilor sociale comunitare
- Promovarea parteneriatului si a formelor de cooperare – ex. pacturi pentru promovarea ocuparii si incluziunii sociale la nivel local, regional si national
- Sprijin pentru participarea civica
- Consolidarea capacitatii ONG

Programul s-ar alinia domeniului cadru al asistentei din partea Fondului Social European asa cum este definit prin Regulamentul Cadru al acestui fond. Economia sociala si servicii sociale comunitare de sprijin ar favoriza “ocupabilitatea”/employability grupurilor expuse in prezent marginalizarii sociale. (detalii mai jos la Incluziune sociala)

3. Programul de Imbunatatire a capacitatii administratiei va include ca domenii de interventie:

- Dezvoltarea culturii participării și creșterea capacității de dialog între structurile publice, și între acestea, ONG-uri și alți actori comunitari
- Creșterea capacității de planificare strategică la nivel local, regional si national a administratiei si partenerilor sociali, ONG;
- Crearea unor structuri si proceduri de administratie publica transparente, deschise si la indemina cetatenilor (asigurarea transparentei deciziilor publice in toate stadiile elaborarii lor, aplicarea prevederilor legilor 52 si 544, E-government, eliminarea coruptiei, cresterea competentelor departamentelor si persoanelor responsabile cu dialogul cu societatea civila)
- Dezvoltarea procesului de luare a deciziilor publice prin mecanisme de luarea a deciziilor publice care sa se bazeze pe consultarea/implicarea grupurilor interesate /vizate in elaborarea politicilor publice si utilizarea expertizei din comunitate in procesul de luare a deciziilor publice

Problema 3 CAPACITATEA FINANCIARA DE ABSORBTIE A ONG

ONG nu detin resursele financiare necesare pentru co-finantarea si avansarea resurselor financiare necesare derularii proiectelor.

Unul dintre principiile de baza ale politicii de coeziune este cel al **cofinantarii**, care presupune ca statele membre trebuie sa contribuie financiar, completând asistenta comunitara nerambursabila. În mod firesc, cofinantarea cade în responsabilitatea beneficiarilor asistentei comunitare, care vor sustine parte din costurile de elaborare si executie ale proiectelor propuse. Desi sumele exacte nu se vor sti decât atunci când documentele de programare vor fi finalizate si agreeate de Comisia Europeana, înca din stadiul actual se pot identifica anumiti factori determinanti ai nivelului cofinantarii, a caror analiza timpurie poate ajuta la cresterea capacitatii financiare de absorbtie. Pentru fiecare Program Operational este stabilita o rata maxima de cofinantare din partea UE. În acest mod, România are libertatea de a finanta anumite prioritati, masuri sau proiecte 100% din asistenta comunitara, atâta timp cât echilibrul între diferitele prioritati si masuri respecta pe ansamblu PO rata maxima agreeata cu Comisia Europeana. Expertii IER au recomandat ca o astfel de decizie sa fie luata fie pentru a sustine sectoarele care au o reala valoare-adaugata în procesul de dezvoltare economica, fie acolo unde se prevede ca potentialii beneficiari au probleme serioase în a asigura partea lor de cofinantare.

Exista câteva provocari comune pentru toate tipurile de beneficiari. Astfel, regula **rambursarii** cere beneficiarilor sa finanteze demararea unui proiect si apoi sa solicite Comisiei rambursarea cheltuielii efectiv facute. O alta prevedere care poate genera întârzieri în implementare consta în **sistemul de plati intermediare**: cererile de plata sunt grupate si transmise Comisiei, în masura posibilului, de trei ori pe an, iar apoi alte doua luni sunt necesare pentru ca structurile Comisiei sa transfere banii. Se poate astfel ajunge la situatia în care un beneficiar, a carui declaratie de cheltuieli a fost certificate la începutul lui ianuarie, trebuie sa astepte pâna la sfârșitul lunii iunie pentru a primi rambursarea, deoarece cererea grupata de plata pentru respectivul program operational a fost transmisa la Comisie la sfârșitul lunii aprilie.

Daca pentru cresterea capacitatii de cofinantare a autoritatilor publice locale s-au facut in ultimii ani progrese considerabile, organizatiile neguvernamentale, actorii economiei sociale sunt in prezent nepregatiti pentru a face fata acestei provocari.

Propunere

Crearea unui fond national pentru societatea civila dupa modelul unor astfel de fonduri existente in noile state membre (Ungaria, Polonia). Acesta ar putea fi finantat prin redirectionarea automata a 2% din impozitul datorat de contribuabil si, pentru domeniul social, din profiturile Loteriei Nationale dupa modelul loteriilor din alte tari membre.

SOCIETATEA CIVILA SI PROGRAMUL OPERATIONAL SOCIAL

Problema 1

EXCLUDEREA INCLUZII SOCIALE SI A COMBATERII SARACIEI DINTRE DOMENIILE CARE VOR PRIMI SPRIJIN DIN FONDURILE STRUCTURALE

Dupa cum am declarat anterior, desi formal si oficial Autoritatea de Management pentru Cadrul de Sprijin Comunitar din Ministerul Finantelor are in vedere includerea ONGurilor ca beneficiari eligibili pentru toate programele operationale pe care diversele Autoritati de Management le proiecteaza in prezent, in fapt aceste programe nu reflecta domeniile de expertiza in care ONG se manifesta cu precadere. Grupul de lucru ONG a analizat modalitatea in care Planul National de Dezvoltare – Prioritatea 4 si Programul Operatiional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (draft 17.02.2006) reflecta nevoile grupurilor defavorizate/marginalizate/excluse social asa cum au fost ele identificate in documente anterioare care au servit pentru fundamentarea PND si POS DRU. Acest domeniu reprezinta o prioritate a activitatii ONGurilor din domeniul social si, la nivel deocamdata pur declarativ, a Guvernului Romaniei. Mai mult, el reprezinta o prioritate pentru Fondul Social European.

Programul de guvernare 2005-2008 prevede printre altele atingerea următoarelor ținte strategice:

- reducerea sărăciei și a marginalizării sociale;
- îmbunătățirea standardului de viață pentru persoanele vârstnice;
- reducerea progresivă a numărului persoanelor asistate și încurajarea acestora pentru identificarea de surse alternative de securitate socială;
- asigurarea de condiții pentru egalitatea de șanse și participarea socială a persoanelor cu handicap și a celor provenite din medii defavorizate

In iunie 2005 prin semnarea Memorandumului Comun în domeniul Incluziunii Sociale (JIM Joint Inclusion Memorandum), Guvernul României si-a asumat combaterea sărăciei și a excluziunii sociale ca una dintre cele mai urgente provocări ale sale și s-a angajat sa participe la procesul de incluziune socială al Uniunii Europene, la Metoda Deschisă de Coordonare în ceea ce privește sărăcia și excluziunea socială, procese ce vor urma aderării. In JIM prioritatea de „investire în resurse umane pentru a crește ocuparea forței de muncă și a combate excluziunea socială” era considerată un predecesor a Programului Operatiional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane care va fi definitivat în anul 2006 și va fi finanțat din Fondul Social European.

Analiza situatiei curente care a stat la baza PND reflecta in mare masura problemele de saracie si excluziune sociala existente in Romania. Din pacate obiectivul PND pentru prioritatea 4 nu mai raspunde acestor nevoi reale si nu este in concordanta cu Memorandumul Comun privind Incluziunea Socială (JIM) si programul de guvernare 2005-2008.

Incluziunea sociala este in prezent reflectata de unul din cele 3 obiective strategice ale POSDRU si anume “promovarea incluziunii sociale prin:

- combaterea discriminării și promovarea măsurilor de integrare a grupurilor vulnerabile pe piața muncii;

- promovarea economiei sociale;
- îmbunătățirea și extinderea serviciilor sociale destinate reducerii marginalizării și excluderii sociale;
- promovarea egalității de gen și combaterea excluderii sociale a femeilor²”

care nu se regăsește însă sub forma unei axe prioritare sau a unui domeniu major de intervenție.

Obiectivul general al POS DRU, axele și domeniile majore de intervenție nu răspund problemelor de excludere socială și marginalizare existente în România și nu reflectă corespunzător obiectivele de incluziune socială pe care România și le-a asumat prin semnarea Memorandumului Comun în domeniul Incluziunii Sociale. De asemenea nu există axele și domeniile majore de intervenție pentru obiectivul 3 al POS – DRU, cel al incluziunii sociale.

POS DRU	Memorandumul Comun privind Incluziunea Socială (JIM);
Obiectivul general al POS DRU este <i>dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității acestuia pe piața muncii, prin asigurarea oportunităților egale de învățare pe tot parcursul vieții și dezvoltarea unei piețe a muncii moderne, flexibile și inclusive care să conducă, până în 2015, la integrarea durabilă pe piața muncii a 900.000 persoane.</i>	Prioritatea „investirea în resurse umane pentru a crește ocuparea forței de muncă și a combate excluderea socială” poate fi considerată un predecesor a Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane care va fi definitivat în anul 2005 și va fi finanțat din Fondul Social European.

Propunere:

Reformularea obiectivului pentru prioritatea 4 din PND pentru a reflecta preocuparea pentru incluziunea socială. Acesta va putea fi operationalizat prin:

a. o axa de intervenție “Incluziune socială și combaterea discriminării” în cadrul POS DRU care va putea cuprinde printre altele și domeniile actuale de intervenție 6 și 8.

Această axă ar răspunde celui de al 3-lea obiectiv specific al POS DRU și anume:

“promovarea incluziunii sociale prin:

- combaterea discriminării și promovarea măsurilor de integrare a grupurilor vulnerabile pe piața muncii;
- promovarea economiei sociale;
- îmbunătățirea și extinderea serviciilor sociale destinate reducerii marginalizării și excluderii sociale;
- promovarea egalității de gen și combaterea excluderii sociale a femeilor³”

Acest obiectiv este reflectat doar parțial în axele și domeniile majore de intervenție. Atasat Anexa 1 – extras din direcțiile de acțiune avute în vedere în JIM.

² PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE (DRAFT 17.02.2006) – pagina 57

³ PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE (DRAFT 17.02.2006) – pagina 57

b. axe / domenii de interventie economie sociala si servicii sociale ale noului program operational societate civila propus .

Problema 2 : Fundamentarea POS DRU nu include saracia ca problema si indicatorii de incluziune sociala nu sunt avuti in vedere pentru elaborarea si monitorizarea POS DRU

Începând cu anii '80 până în 2000, România a intrat într-un proces de sărăcire. Acest proces, caracteristic multor țări din Europa Centrală și de Est care au parcurs tranziția la economia de piață, în România a fost accentuat de două șocuri: 1991 – 1993 și 1997 – 2000. Astfel, de la o rată a sărăciei de 20,1% în 1996 se ajunge la 35,9% în 2000 urmată de o perioadă de scădere, ajungând în 2003 la 25,1%, cel mai mic nivel după 1996. Aceeași dinamică o are și rata sărăciei severe, cu doi ani de scădere semnificativă: 2001 (cu 2,4 puncte procentuale față de 2000) și 2003 (cu 2,3 puncte procentuale față de 2002) ajungând la o valoare de 8,6% în 2003.

Conform JIM instrumentul principal pentru urmărirea progresului privitor la politica globală de luptă împotriva sărăciei și promovarea incluziunii sociale este **setul de indicatori pentru incluziune socială**.

Propunere:

Fundamentarea POS DRU va avea in vedere analiza saraciei si excluziunii sociale si a cauzelor acestor fenomene, iar setul de indicatori pentru incluziune sociala vor face parte din indicatorii de monitorizare ai POS DRU.

ANEXA 1 – EXTRAS DIN DIRECTIILE DE ACTIUNE AVUTE IN VEDERE IN JIM

1. Corelarea politicii de protecție a copilului cu politicile de prevenire a abandonului în vederea îmbunătățirii echilibrului socio-economic al familiei, prin:

- Susținerea familiilor cu copii, în mod special a celor care se confruntă cu o sărăcie severă în vederea atingerii unui nivel de viață decent;
- Responsabilizarea părinților și activarea solidarității comunitare pentru sprijinul familiei/mamei care se află în risc de abandon a copilului;
- Dezvoltarea unui sistem comunitar de servicii de asistență socială;
- Implementarea serviciilor sociale pentru protecția drepturilor copilului în cadrul familiei sale și al comunității de origine.
- Dezvoltarea unui sistem coerent de prevenire a delincvenței juvenile și de reinsertie socială;
- Reducerea drastică a situațiilor extreme: copii aflați în stradă, cerșetori, copii traficați, copii dependenți de droguri, victime ale abuzului, neglijării și ale violenței;
- Implicarea familiei în problemele comunitare (programe de educație pentru sănătate, educație civică, educație pentru protecția mediului etc.);
- Promovarea politicilor incluzive educaționale pentru integrarea pe piața muncii a viitorilor tineri și combaterea exploatării economice;
- Creșterea suportului pentru programele de planing familial (cu precădere în mediul rural) și pentru responsabilizarea deciziei de procreere.

2. Acoperirea nevoii de locuințe sociale și de urgență și ameliorarea condițiilor improprii de locuire în anumite zone sau pentru anumite segmente sociale, prin:

- Reducerea drastică a fenomenului persoanelor fără adăpost, în primul rând prin construirea unei rețele de locuințe de urgență;
- Prevenirea evacuărilor ca urmare a incapacității de plată a utilităților și, atunci când acestea nu pot fi stopate, acordarea de locuințe sociale persoanelor evacuate;
- Dezvoltarea infrastructurii utilitare în special în mediul rural;
- Dezvoltarea unui program viabil de construcție a locuințelor sociale pentru categoriile defavorizate (tineri, familiile tinere, familiile cu mulți copii, etc.);
- Implementarea unor programe de reabilitare a locuințelor prin asigurarea energiei electrice, a apei potabile, a canalizării, a gazului metan, a salubrității;

3. Întărirea capacității instituționale pentru a sprijini persoane cu handicap, prin :

- Îmbunătățirea serviciilor acordate la domiciliu și în comunitate în vederea satisfacerii nevoilor specifice ale persoanelor cu handicap și colaborarea efectivă cu ONG-urile în vederea utilizării experienței și expertizei existente în sectorul organizațiilor non-guvernamentale;
- Revizuirea și implementarea Strategiei naționale privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, inclusiv închiderea/restructurarea instituțiilor rezidențiale de îngrijire;
- Dezvoltarea serviciilor de pregătire și formare profesională, crearea oportunităților de muncă și micșorarea ponderii asistenței pasive bazate pe alocații;
- Dezvoltarea infrastructurii edilitare pentru persoanele cu handicap locomotor.

4. Suport pentru dezvoltarea și incluziunea persoanelor aparținând minorității romilor, prin:

- Dezvoltarea de oportunități economice și crearea de locuri de muncă salariale;
- Îmbunătățirea accesului la toate nivelele de educație, completată cu accesul la nivelul educațional minim pentru generațiile tinere;
- Identificarea și atribuirea de teren agricol în mediul rural și de terenuri pentru construcția de locuințe în sistem tradițional sau modern; sprijinirea activităților cu caracter fermier prin acordarea de credite cu dobândă scăzută și alte forme de sprijin;
- Asigurarea unui acces complet la servicii medicale primare;
- Promovarea participării active a organizațiilor și asociațiilor de romi și implicarea lor în implementarea, monitorizarea și evaluarea programelor pentru minoritatea roma, precum și încurajarea participării la luarea deciziilor;
- Combaterea hotărâtă a oricărei forme de discriminare a romilor în toate sectoarele (ocupare, acces la servicii publice etc.) și promovarea unei atitudini colective suportive.

5. Restructurarea și implementarea noului sistem de servicii de asistență socială, prin:

- Elaborarea unei strategii naționale pentru implementarea serviciilor de asistență socială;
- Întărirea cooperării între structurile guvernamentale centrale și cele locale pentru a crea cadrul legislativ și administrativ adecvat;
- Sprijinirea și dezvoltarea serviciilor deja existente de asistență socială în familii și comunitate;
- O mai bună corelare între serviciile de asistență socială și cele medicale, în special cele acordate la domiciliu;
- Dezvoltarea, prin parteneriat cu întreaga comunitate și prin colaborare cu ONG-urile, de noi servicii de asistență socială adresate unor categorii de persoane defavorizate, ca de exemplu: asistența socială pentru victimele dependente de alcool/droguri și victimelor violenței în familie, persoane cu handicap, vârstnici, persoane fără adăpost și colaborarea efectivă cu ONG-urile în vederea utilizării expertizei și experienței acestora.

6. Promovarea unor măsuri pentru eradicarea problemelor grave care afectează societatea românească, prin:

- Reducerea drastică a fenomenului copiilor străzii;
- Integrarea socială a victimelor abuzurilor, neglijării, violenței și exploatării în familie și comunitate;
- Eradicarea cazurilor de lipsă a actelor de identitate;
- Reducerea accentuată a incidenței traficului de ființe umane.

7. Asigurarea coerenței și continuității politicii și acțiunii sociale în favoarea persoanelor vârstnice, prin:

- Creșterea graduală a ratei de înlocuire a pensiei;
- Diversificarea opțiunilor de asigurări de pensii;
- Aplicarea unei strategii comprehensive pentru reformarea sistemului de pensii, inclusiv creșterea proporției de contribuitori la finanțarea sistemului pentru a îmbunătăți sustenabilitatea financiară;
- Promovarea formelor de participare activă a persoanelor vârstnice în vederea evitării excluderii sociale;
- Creșterea capacității de îngrijire în sistemul rezidențial a persoanelor vârstnice;
- Asigurarea de servicii de îngrijire socio-medice la domiciliu și în instituțiile rezidențiale.